

**EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2015/2016**

**FORMUŁA OD 2015
(„NOWA MATURA”)**

**JĘZYK UKRAIŃSKI
POZIOM PODSTAWOWY**

**ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ
ARKUSZ MOU-P1**

MAJ 2016

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Завдання 1.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8. Zdający wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje [...] [gimnazjum].

Schemat punktowania

1 p. – za wskazanie odpowiedzi B.

0 p. – za odpowiedź błędną albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B.

Завдання 1.2. (0–1)

II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10. Zdający odczytuje sens [...] grupy zdań uporządkowanych w akapicie.
--	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawne zdefiniowanie pojęcia „wolność wewnętrzna”.

0 p. – za odpowiedź błędną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Внутрішня свобода допомагає людині відстоювати свої ідеали навіть у найбільш несприятливих зовнішніх обставинах. Життя Василя Стуса підтверджує цю тезу, оскільки поет у в'язниці порушував проблеми, які до сьогодні залишаються актуальними.

Завдання 1.3. (0–1)

II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10. Zdający odczytuje sens tekstu [...], potrafi wydzielić jego fragmenty i objaśnić ich sens [...].
--	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawne omówienie dwóch cech.

0 p. – za odpowiedź błędną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

1) Держава повинна опиратися на вільних людей, завдяки цьому вона стає вільною. Свобода держави – це не стан, а процес, який залежить від свободи конкретних громадян.

2) Держава трактує свободу як служіння іншим. Завданням держави є служіння не вибраним групам, а цілому суспільству, водночас маючи на меті свободу кожної окремої людини.

Завдання 1.4. (0–1)

II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.9. Zdający [...], nazywa zastosowane w tekście środki językowe i określa ich funkcje.
--	---

Schemat punktowania

- 1 p. – za określenie funkcji pytania retorycznego.
0 p. – za odpowiedź błędną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Вказує на проблему, яку автор розвиває далі в абзаці.

Завдання 1.5. (0–1)

III. Tworzenie wypowiedzi [gimnazjum].	3.11. Zdający [...] doбира синоніми [...].
--	--

Schemat punktowania

- 1 p. – za poprawne podanie po jednym synonimie.
0 p. – za odpowiedź niepełną lub błędną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

хутко – швидко
повсякденно – щодень

Завдання 1.6. (0–2)

II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 2.4. rozpoznaje wypowiedzi o charakterze emocjonalnym i perswazyjnym [gimnazjum]. 2.6. rozpoznaje [...] funkcję tekstu [...].
--	--

Schemat punktowania

- 2 p. – za poprawne wskazanie funkcji tekstu oraz uzasadnienie.
1 p. – za poprawne wskazanie funkcji tekstu.
0 p. – za odpowiedź błędną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Функцію персвазії. Автор хоче вплинути на переконання читачів. Він послуговується фіктивними опонентами, використовує крилаті вирази, поширені переконання, дає однозначні відповіді.

Завдання 2.1. (0–1)

II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10. Zdający odczytuje sens tekstu [...], potrafi wydzielić jego fragmenty i objaśnić ich sens [...].
--	--

Schemat punktowania

- 1 p. – za wskazanie korelacji między wskazanymi zjawiskami.
0 p. – za odpowiedź błędną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Майдан створив умови для розвитку стрит-арту, тому що це мистецтво міцно пов'язане з суспільством, яке потребувало виразників своїх поглядів і емоцій.

Завдання 2.2. (0–2)

II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 2.9. hierarchizuje informacje [...] [gimnazjum]. 2.12. odczytuje sens tekstów [...] publicystycznych [...], uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.
--	---

Schemat punktowania

2 p. – za prawidłowe wyodrębnienie 4 punktów planu.

1 p. – za prawidłowe wyodrębnienie 3 punktów planu.

0 p. – za odpowiedź niepełną lub błędną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

1. Стрит-арт і Майдан.
2. Графіті #Sociopath на вул. Грушевського.
3. Свобода як сутність соціального мистецтва.
4. Історія циклу «Ікони Революції».

Завдання 2.3. (0–1)

II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10. Zdający odczytuje sens testu [...].
--	---

Schemat punktowania

1 p. – за подання відповіді А.

0 p. – за відповідь błędną albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A.

Завдання 2.4. (0–1)

II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12. Zdający odczytuje sens tekstów [...] publicystycznych [...], uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.
--	---

Schemat punktowania

1 p. – за wskazanie związku tematycznego między tekstami.

0 p. – за відповідь błędną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

У першому тексті автор представляє філософські і моральні принципи свободи, а в другому тексті художник розповідає, як свобода стає умовою і основним принципом його творчості.

Завдання 2.5. (0–1)

II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8. Zdający wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje [...] [gimnazjum].
--	---

Schemat punktowania

1 p. – za wypisanie metafory.

0 p. – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Графіті #Sociopath вибухнуло на Грушевського разом із першими гранатами.

Завдання 3

Тема 1. Місто – простір єдності чи поділів? Розглянь проблему на основі наведених уривків твору Юрія Андруховича *Місто-корабель* й звернись до інших текстів культури. Твоя робота повинна налічувати мінімум 250 слів.

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.	Zdający: 1.1. zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej [...].
III. Tworzenie wypowiedzi.	Zdający: 3.1. sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego [gimnazjum]; 3.1. tworzy dłuższy tekst pisany ([...] rozprawka) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2. tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4. stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.
IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: 4.7. określa problematykę utworu [gimnazjum]; 4.10. rozpoznaje sposoby kreowania [...] świata przedstawionego (narracja [...]).

Kryteria oceny rozprawki

A	B	C	D	E	F	G	H	I
Sformułowanie stanowiska wobec problemu podanego w poleceniu	Uzasadnienie stanowiska	Poprawność rzeczowa	Zamysł kompozycyjny	Spójność lokalna	Styl tekstu	Poprawność językowa	Poprawność zapisu	
6	Stanowisko jest adekwatne do problemu podanego w poleceniu	Uzasadnienie trafne, szerokie i pogłębione	4	2	3	4	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
		Uzasadnienie trafne i szerokie						
3	Stanowisko jest częściowo adekwatne do problemu podanego w poleceniu	Uzasadnienie trafne, ale wąskie	2	1	1	2	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
		Uzasadnienie częściowe						
0	Stanowisko jest nieadekwatne lub brak stanowiska	Brak uzasadnienia stanowiska	0	0	0	0	0	Liczne błędy rażące

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.
 Jeśli w kategorii A praca uzyska 3 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.
 Jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.
 Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Objaśnienia

A. Sformułowanie stanowiska (np. w postaci tezy lub hipotezy). Zdający powinien zrozumieć problem postawiony w poleceniu i sformułować stanowisko będące rozwiązaniem problemu. Stanowisko jest oceniane ze względu na to, czy jest **udaną próbą rozwiązania problemu**.

Adekwatność to odpowiedniość (zgodność, współmierność) **stanowiska i problemu** (zdający może się zgodzić, nie zgodzić, zachować postawę ambiwalentną wobec istoty problemu).

Stanowisko będące częściowo udaną próbą rozwiązania problemu jest skutkiem niepełnego zrozumienia problemu lub niepełnego zrozumienia tekstu.

Wypowiedź argumentacyjna, w której brak stanowiska, może zawierać jedynie streszczenie tekstu, biografię autora itp. lub rozwijać myśli niezwiązane z poleceniem.

Sformułowanie stanowiska nie musi stanowić wyodrębnionej części rozprawki.

B. Uzasadnienie stanowiska. Uzasadnienie jest oceniane ze względu na to, czy jest **trafne**, czy jest **szerokie** i czy jest **pogłębione**.

Uzasadnienie nie musi być graficznie wyodrębnioną częścią rozprawki.

Uzasadnienie **trafne** zawiera logicznie poprawne argumenty (czyli stwierdzenia poparte przykładami) za przyjętym rozwiązaniem problemu.

Szerokość uzasadnienia ocenia się na podstawie tego, czy zdający w swojej wypowiedzi odniósł się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu.

Uzasadnienie jest **szerokie**, jeśli zdający trafnie odniósł się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu.

Uzasadnienie jest wąskie, jeśli zdający trafnie odniósł się tylko do niektórych elementów wskazanych w poleceniu (np. nie odniósł się do podanego w zadaniu tekstu lub nie przywołał innego tekstu kultury).

Uzasadnienie **pogłębione** to uzasadnienie, w którym zdający **wnikliwie** odniósł się w rozwinięciu do **wszystkich elementów** polecenia.

Uzasadnienie jest **częściowe**, jeżeli (a) niektórych argumentów nie można uznać za logicznie poprawne wobec przyjętego stanowiska lub (b) niektóre argumenty są niepoparte przykładami, lub (c) niektóre argumenty są wzajemnie sprzeczne.

Wypowiedź argumentacyjna, w której **brak uzasadnienia**, nie zawiera logicznie poprawnych argumentów za przyjętym rozwiązaniem problemu lub rozwija myśli niezwiązane ze stanowiskiem.

C. Poprawność rzeczową ocenia się na podstawie liczby błędów rzeczowych. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na uzasadnienie stanowiska wobec problemu uważa się za usterki, a nie błędy rzeczowe.

Błąd kardynalny to błąd rzeczowy świadczący o niezajomości: (1) tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający, oraz (2) kontekstu interpretacyjnego przywołanego przez zdającego.

D. Kompozycję ocenia się ze względu na **funkcjonalność segmentacji i uporządkowania tekstu** zgodnie z wybranym przez zdającego gatunkiem wypowiedzi. Należy wziąć pod uwagę, czy w tekście zostały wyodrębnione – językowo i graficznie – części pracy i akapity niezbędne dla jasnego przedstawienia stanowiska i uzasadniających je argumentów oraz czy wyodrębnione części i akapity są logicznie i konsekwentnie uporządkowane (bez luk i zbędnych powtórzeń).

Kompozycja jest **funkcjonalna**, jeśli podział tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści i realizowanymi w tekście funkcjami retorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest funkcjonalna.

E. Spójność lokalną ocenia się na podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim sąsiedztwie zdaniami w akapitach. Znaczące zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych ze sobą ani logicznie, ani gramatycznie (potok luźnych myśli, skojarzeń).

F. Styl tekstu napisanego przez zdającego ocenia się ze względu na **stosowność**.

Styl uznaje się za stosowny, jeśli zachowana jest zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez zdającego gatunku wypowiedzi, sytuacji egzaminacyjnej, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszczalne są drobne, sporadyczne odstępstwa od stosowności.

Styl częściowo stosowny dotyczy wypowiedzi, w której zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu – np. w wypowiedzi pojawiają się wyrazy i konstrukcje z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka.

Mieszanie różnych stylów wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne.

Styl jest niestosowny, jeśli wypowiedź zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

Styl wypracowania nie musi być zgodny z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

G. Poprawność językową ocenia się ze względu na **liczbę** i **wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja zgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, w jakim tekst jest pisany, np. udziwniona metafora, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub składniowe. Błędów logicznych nie uznaje się za błędy stylistyczne.

H. Poprawność zapisu ocenia się ze względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości tekstu) oraz ich **wagę** (błędy rażące i nierażące). Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub interpunkcyjnej w zapisie słów lub fraz o wysokiej frekwencji.

Тема 2. Проаналізуй наведений твір. Визнач головну думку та обґрунтуй свій вибір. Твоя робота повинна налічувати мінімум 250 слів.

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.	<p>Zdający:</p> <p>1.1. zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej [...];</p> <p>1.2. rozpoznaje wartości narodowe związane z własnym dziedzictwem kulturowym, np.: ojczyzna, [...] społeczność, naród [...].</p>
III. Tworzenie wypowiedzi.	<p>Zdający:</p> <p>3.1. sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego [gimnazjum];</p> <p>3.1. tworzy dłuższy tekst pisany ([...] interpretacja utworu literackiego) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej;</p> <p>3.2. tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie);</p> <p>3.4. stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.</p>
IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	<p>Zdający:</p> <p>4.7. określa problematykę utworu [gimnazjum];</p> <p>4.5. rozpoznaje treści symboliczne utworu;</p> <p>4.10. rozpoznaje sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego ([...] sytuacja liryczna [...]);</p> <p>4.13. wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty [...].</p>

Kryteria oceny interpretacji utworu poetyckiego

A	B	C	D	E	F	G	H	I
Koncepcja interpretacyjna	Uzasadnienie tezy interpretacyjnej	Poprawność rzeczowa	Zamyśl kompozycyjny	Spójność lokalna	Styl tekstu	Poprawność językowa	Poprawność zapisu	
6	12	2	4	2	3	4	4	
Koncepcja niesprzeczna z utworem, spójna i obejmująca sensy niedosłowne	Uzasadnienie trafne i pogłębione	Brak błędów rzeczowych	Kompozycja funkcjonalna	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczące zaburzenia spójności	Styl stosowny	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące	
4	8	1	2	1	1	2	2	
Koncepcja niesprzeczna z utworem, ale niespójna i/lub obejmująca w większości znaczenia dosłowne	Uzasadnienie trafne, ale niepogłębione	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	Znaczone zaburzenia spójności	Styl częściowo stosowny	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	
2	4							
Koncepcja częściowo sprzeczna z utworem	Uzasadnienie częściowo trafne							
0	0	0	0	0	0	0	0	
Brak koncepcji lub koncepcja całkowicie sprzeczna z utworem	Brak trafnych argumentów uzasadniających interpretację	Błędy rzeczowe	Brak zamysłu kompozycyjnego	Wypowiedź niespójna	Styl niestosowny	Liczne błędy rażące	Liczne błędy rażące	

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.
 Jeśli w kategorii A praca uzyska 2 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.
 Jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.
 Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Objaśnienia

A. Koncepcja interpretacyjna jest efektem poszukiwania przez zdającego całościowego sensu utworu, tzn. jest pomysłem na jego odczytanie (wyrażonym np. w postaci tezy lub hipotezy interpretacyjnej). Ocenia się ją ze względu na to, czy jest **niesprzeczna z utworem** i czy jest **spójna**, a także czy zdający dociera do sensów niedosłownych interpretowanego utworu, czy czyta go jedynie na poziomie dosłownym.

– Koncepcja jest **częściowo sprzeczna** z utworem, jeśli jedynie we fragmentach (lub fragmencie) znajduje potwierdzenie w tekście.

– Koncepcja jest **całkowicie sprzeczna** z utworem, jeśli nawet we fragmentach (lub fragmencie) nie znajduje potwierdzenia w tekście.

– Koncepcja jest **spójna**, gdy obejmuje i łączy w całość odszukane przez piszącego sensory utworu.

– Koncepcja jest **niespójna**, gdy jest fragmentaryczna, tzn. rekonstruuje pojedyncze sensory cząstkowe (np. z poszczególnych strof tekstu) bez wskazania całościowego sensu utworu, oraz gdy zawiera luźno powiązane, niepowiązane lub wzajemnie wykluczające się odczytania sensu utworu (niesprzeczne z interpretowanym utworem).

Brak koncepcji to brak śladów poszukiwania sensu utworu (całościowego i/lub sensów cząstkowych) – praca nie jest interpretacją, a np. streszczeniem.

Koncepcja interpretacyjna nie musi stanowić wyodrębnionej części pracy, może wynikać z jej całościowej wymowy.

B. Uzasadnienie interpretacji jest oceniane ze względu na to, czy jest **trafne** i czy jest **pogłębione**.

– Uzasadnienie **trafne** zawiera wyłącznie **powiązane z tekstem argumenty na rzecz odczytania sensu utworu**. Argumenty muszą wynikać ze sfunkcjonalizowanej analizy, to znaczy wywodzić się z formy lub/i treści tekstu.

– Uzasadnienie jest **częściowo trafne**, jeśli w pracy oprócz niepowiązanych z tekstem lub/i niewynikających ze sfunkcjonalizowanej analizy argumentów został sformułowany przynajmniej jeden argument powiązany z tekstem i wynikający ze sfunkcjonalizowanej analizy.

– Uzasadnienie jest **pogłębione**, jeśli jest osadzone nie tylko w tekście, ale także w potwierdzonych tekstem i przyjętą koncepcją interpretacyjną kontekstach (np. biograficznym, historycznoliterackim, filozoficznym, kulturowym). Zdający powinien choć częściowo rozwinąć przywołany kontekst, aby uzasadnić jego pojawienie się.

– Uzasadnienie jest **niepogłębione**, gdy zdający przywołuje argumenty tylko z tekstu, albo tylko z kontekstu. Wszystkie argumenty muszą być sfunkcjonalizowane.

C. Poprawność rzeczową ocenia się na podstawie liczby błędów rzeczowych. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na koncepcję interpretacyjną uważa się za usterki, a nie błędy rzeczowe.

Błąd kardynalny to błąd rzeczowy świadczący o nieznajomości: (1) tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający oraz (2) kontekstu interpretacyjnego przywołanego przez zdającego.

D. Kompozycję ocenia się ze względu na **funkcjonalność segmentacji i uporządkowania tekstu** zgodnie z wybranym przez zdającego gatunkiem wypowiedzi. Należy wziąć pod uwagę, czy w tekście zostały wyodrębnione – językowo i graficznie – części pracy i akapity niezbędne dla jasnego przedstawienia koncepcji interpretacyjnej i uzasadniających ją argumentów oraz czy wyodrębnione części i akapity są logicznie i konsekwentnie uporządkowane (bez luk i zbędnych powtórzeń). Kompozycja jest **funkcjonalna**, jeśli podział tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści i realizowanymi w tekście funkcjami retorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest funkcjonalna.

E. Spójność lokalną ocenia się na podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim sąsiedztwie zdaniem w akapitach. Znaczne zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych ze sobą ani logicznie, ani gramatycznie (potok luźnych myśli, skojarzeń).

F. Styl tekstu napisanego przez zdającego ocenia się ze względu na **stosowność**.

Styl uznaje się za stosowny, jeśli zachowana jest zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez zdającego gatunku wypowiedzi, sytuacji egzaminacyjnej, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszcza się drobne, sporadyczne odstępstwa od stosowności.

Styl częściowo stosowny dotyczy wypowiedzi, w której zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu – np. w wypowiedzi pojawiają się wyrazy i konstrukcje z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka.

Mieszanie różnych stylów wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne.

Styl jest niestosowny, jeśli wypowiedź zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

Styl wypracowania nie musi być zgodny z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

G. Poprawność językową ocenia się ze względu na **liczbę** i **wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja zgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, w jakim tekst jest pisany, np. udziwniona metafora, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub składniowe. Błędów logicznych nie uznaje się za błędy stylistyczne.

H. Poprawność zapisu ocenia się ze względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości tekstu) oraz ich **wagę** (błędy rażące i nierażące). Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub interpunkcyjnej w zapisie słów lub fraz o wysokiej frekwencji.